

Podatki

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą mają prawo do wyboru formy opodatkowania spośród pięciu możliwości. Osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej rozliczają się wyłącznie według zasad ogólnych podatku dochodowego od osób fizycznych albo podatku dochodowego od osób prawnych - stosownie do swojego statusu.

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą mogą wybierać spośród następujących form opodatkowania:

- zasady ogólne,
- podatek liniowy,
- podatek tonażowy,
- ryczałt ewidencjonowany,
- karta podatkowa.

Wybór formy opodatkowania nie jest jednak nieograniczony:

- zasady ogólne są dostępne dla każdego podatnika;
- podatek liniowy nie jest dostępny dla podatników świadczących usługi na rzecz byłych pracodawców takie, jakie świadczyli na ich rzecz w ramach stosunku pracy w tym albo w poprzednim roku podatkowym (szczegóły w art.9a ust.3 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych);
- podatek tonażowy dostępny jest wyłącznie dla podatników - armatorów (szczegóły w odrębnej ustawie o podatku tonażowym);
- ryczałt ewidencjonowany jest dostępny dla wszystkich podatników z nielicznymi wyjątkami, dotyczącymi określonego przedmiotu działalności, niektórych podatników akcyzy, świadczących niektóre usługi na rzecz byłego pracodawcy, czy też działalności przekazywanej pomiędzy małżonkami (szczegóły w art.6 ust.4 i 6, art.8 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne);
- karta podatkowa dostępna jest wyłącznie dla podatników wykonujących określone zawody (szczegóły w art.23, załączniki nr 1,2,3,4 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne).

Karta podatkowa

Karta podatkowa to zryczałtowany podatek dochodowy od osób fizycznych. Ta forma opodatkowania możliwa jest dla osób fizycznych prowadzących indywidualną działalność gospodarczą oraz spółek cywilnych osób fizycznych. Jest najprostszym sposobem płacenia podatków, który nie wymaga prowadzenia skomplikowanej księgowości, a rachunki wystawia się tylko na żądanie klienta.

Uwagi ogólne

Opodatkowanie w formie karty podatkowej jest najczęściej bardzo korzystne dla osób prowadzących działalność o niewielkich rozmiarach. Podatek opłacany jest co miesiąc w formie kwoty zryczałtowanej, określonej w zależności od rodzaju działalności, wielkości miejscowości w której wykonywana jest działalność oraz ilości osób zatrudnionych.

Na przykład za prowadzenie działalności w zakresie usług kosmetycznych zapłacimy w miejscowości poniżej 5 tysięcy mieszkańców 100 zł podatku - pod warunkiem, że nie zatrudniamy pracowników. Gdy będzie u nas pracowała jedna osoba - wysokość podatku ulegnie podwyższeniu do 266 zł. Natomiast za taką samą działalność w miejscowości od 5 do 50 tys. mieszkańców musimy odprowadzić do urzędu skarbowego 115 zł (zatrudnienie jednego pracownika: 297 zł).

Jeśli jednak na mocy ustawy o podatku od towarów i usług (ptu) podatnik będący na karcie podatkowej zostaje płatnikiem podatku ptu, musi prowadzić ewidencje wymagane przez tę ustawę, czyli ewidencję sprzedaży i zakupu VAT, oraz zainstalować kasę lub drukarkę fiskalną w wymaganych terminach.

Możliwość prowadzenia dokumentacji w formie karty podatkowej ograniczona jest do rodzajów i rozmiarów działalności wymienionych w ustawie z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. Nr 144, poz. 930, z późn. zm.). Tak więc, opodatkować się na zasadzie karty podatkowej mogą osoby, które prowadzą działalność:

- 1) usługową lub wytwórczo-usługową, określoną w części I tabeli stanowiącej załącznik nr 3 do ustawy, zwanej dalej "tabelą", w zakresie wymienionym w załączniku nr 4 do ustawy - przy zatrudnieniu nie przekraczającym stanu określonego w tabeli,

- 2) usługową w zakresie handlu detalicznego żywnością, napojami, wyrobami tytoniowymi oraz kwiatami, z wyjątkiem napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5% - w warunkach określonych w części II tabeli,
- 3) usługową w zakresie handlu detalicznego artykułami nieżywnościowymi - w warunkach określonych w części III tabeli, z wyjątkiem handlu paliwami silnikowymi, środkami transportu samochodowego, częściami i akcesoriami do pojazdów mechanicznych, ciągnikami rolniczymi i motocyklami oraz z wyjątkiem handlu artykułami nieżywnościowymi objętego koncesjonowaniem,
- 4) gastronomiczną - jeżeli nie jest prowadzona sprzedaż napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5% - w warunkach określonych w części IV tabeli,
- 5) w zakresie usług transportowych wykonywanych przy użyciu jednego pojazdu - w warunkach określonych w części V tabeli,
- 6) w zakresie usług rozrywkowych - w warunkach określonych w części VI tabeli,
- 7) w zakresie sprzedaży posiłków domowych w mieszkaniach, jeżeli nie jest prowadzona sprzedaż napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5% - w warunkach określonych w części VII tabeli,
- 8) w wolnych zawodach, polegającą na świadczeniu usług w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego - w warunkach określonych w części VIII tabeli,
- 9) w wolnych zawodach, polegającą na świadczeniu przez lekarzy weterynarii usług weterynaryjnych, w tym również sprzedaż preparatów weterynaryjnych wymienionych w pozycjach: 24.42.13-60, 24.42.21-65, 24.42.21-69, 24.42.23-40 ex oraz 24.41.51-90.19 Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług, w związku ze świadczonymi usługami - w warunkach określonych w części IX tabeli,
- 10) w zakresie opieki domowej nad dziećmi i osobami chorymi - w warunkach określonych w części X tabeli,
- 11) w zakresie usług edukacyjnych, polegającą na udzielaniu lekcji na godziny - w warunkach określonych w części XI tabeli.

Zryczałtowany podatek w formie karty podatkowej mogą opłacać także - na zasadach i w warunkach określonych w części XII tabeli - osoby fizyczne, w tym rolnicy równocześnie prowadzący gospodarstwo rolne.

Jak widać, lista rodzajów działalności podlegających tej formie opodatkowania jest obszerna. **Podatnicy** prowadzący działalność, o której mowa powyżej, **podlegają opodatkowaniu w formie karty podatkowej**, jeżeli:

- 1) złożą wniosek o zastosowanie opodatkowania w tej formie,
- 2) we wniosku, o którym mowa w pkt 1, zgłoszą prowadzenie działalności wymienionej w jednej z 12 części tabeli,
- 3) przy prowadzeniu działalności nie korzystają z usług osób nie zatrudnionych przez siebie na podstawie umowy o pracę oraz z usług z innych przedsiębiorstw i zakładów, chyba że chodzi o usługi specjalistyczne; za usługi specjalistyczne uważa się tutaj czynności i prace wchodzące w inny niż zgłoszony zakres działalności, niezbędne do całkowitego wykonania wyrobu lub świadczonej usługi, w tym również czynności i prace towarzyszące, o których mowa w załączniku nr 4 do ustawy,
- 4) nie prowadzą, poza jednym z rodzajów działalności wymienionej w art. 23 ustawy, innej pozarolniczej działalności gospodarczej,
- 5) małżonek podatnika nie prowadzi działalności w tym samym zakresie,
- 6) nie wytwarzają wyrobów opodatkowanych, na podstawie odrębnych przepisów, podatkiem akcyzowym,
- 7) pozarolnicza działalność gospodarcza zgłoszona we wniosku nie jest prowadzona poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Przy czym, nie wyłącza opodatkowania w formie karty podatkowej:

- 1) prowadzenie przez podatnika działalności w zakresie wytwarzania energii elektrycznej, w elektrowniach wodnych i wiatrowych, o mocy oddawanej do 5000 kilowatów, oraz wytwarzanie biogazu,
 - 2) osiągnięcie przychodów z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze,
- z których przychody (dochody) podlegają odrębnemu opodatkowaniu podatkiem dochodowym na ogólnych zasadach.

Wniosek o zastosowanie opodatkowania w formie karty podatkowej podatnik składa właściwemu urzędowi skarbowemu w deklaracji według ustalonego wzoru (PIT-16), w terminie do dnia 20 stycznia roku podatkowego, w którym ma być zastosowana karta, a jeżeli podatnik rozpoczyna działalność w ciągu roku podatkowego - przed rozpoczęciem działalności. Jeżeli do dnia 20 stycznia roku podatkowego podatnik nie zgłosił likwidacji działalności gospodarczej

lub nie dokonał wyboru innej formy opodatkowania, uważa się, że prowadzi nadal działalność opodatkowaną w tej formie. W przypadku prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w formie spółki cywilnej wnioski o zastosowanie opodatkowania w formie karty podatkowej składa jeden ze wspólników.

Podatnik może zrzec się zastosowania opodatkowania w formie karty podatkowej w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji ustalającej wysokość podatku dochodowego w formie karty podatkowej. Podatnik jest wtedy obowiązany od pierwszego dnia miesiąca następującego po zrzeczeniu zaprowadzić:

- 1) ewidencję i płacić ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, jeżeli spełnia warunki określone w ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym, albo
- 2) właściwe księgi i płacić podatek dochodowy na ogólnych zasadach.

Ponadto, do końca miesiąca, w którym podatnik zrzekł się zastosowania opodatkowania w formie karty podatkowej, jest obowiązany opłacać podatek dochodowy na ogólnych zasadach. W tym przypadku podatnik jest obowiązany wpłacić - w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zrzekł się opodatkowania w formie karty podatkowej - różnicę pomiędzy kwotą podatku dochodowego obliczonego na ogólnych zasadach za okres od początku roku do końca miesiąca, w którym zrzekł się opodatkowania w formie karty podatkowej, a kwotą podatku dochodowego zapłaconego w formie karty podatkowej, w okresie przed zrzeczeniem się opodatkowania w tej formie.

Zalety:

- uproszczona do minimum księgowość (podatnicy nie mają obowiązku prowadzenia ksiąg, są jednak zobowiązani, z wyjątkiem prowadzących parkingi, prowadzić książkę ewidencji zatrudnienia tych osób),
- w zależności od branży możliwość zatrudnienia nawet kilku pracowników,
- stały zryczałtowany podatek; podatnicy płacą podatek dochodowy w formie karty podatkowej, pomniejszony o zapłaconą składkę na ubezpieczenie zdrowotne bez wezwania w terminie do dnia siódmego każdego miesiąca za miesiąc ubiegły, a za grudzień - w terminie do dnia 28 grudnia roku podatkowego, na rachunek urzędu skarbowego.

Uwaga:

Do dnia 31 stycznia, po upływie roku podatkowego, podatnicy są obowiązani złożyć w urzędzie skarbowym deklarację (PIT-16A), w której wykazuje się składki zdrowotne zapłacone w poszczególnych miesiącach i odliczone od karty podatkowej.

Dodatkowo, podatnicy prowadzący działalność opodatkowaną w formie karty podatkowej są zwolnieni od obowiązku składania zeznań podatkowych oraz wpłacania zaliczek na podatek dochodowy.

Podatnicy ci są jednak obowiązani wydawać na żądanie klienta rachunki i faktury stwierdzające sprzedaż wyrobu, towaru lub wykonanie usługi, oraz przechowywać w kolejności numerów kopie tych rachunków i faktur w okresie 5 lat podatkowych, licząc od końca roku, w którym wystawiono rachunek lub fakturę.

Wady:

- konieczność przestrzegania limitów zatrudnienia,
- konieczność płacenia podatku zryczałtowanego nawet w przypadku poniesienia straty (brak możliwości księgowania kosztów uzyskania przychodów).

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne.

Podatnicy prowadzący działalność opodatkowaną w formie karty podatkowej są zwolnieni od obowiązku prowadzenia ksiąg, składania zeznań podatkowych oraz wpłacania zaliczek na podatek dochodowy. Podatnicy ci są jednak obowiązani wydawać na żądanie klienta rachunki i faktury, o których mowa w odrębnych przepisach, stwierdzające sprzedaż wyrobu, towaru lub wykonanie usługi, oraz przechowywać w kolejności numerów kopie tych rachunków i faktur w okresie 5 lat podatkowych, licząc od końca roku, w którym wystawiono rachunek lub fakturę.

Do podatników, którzy w roku poprzedzającym rok podatkowy opłacali podatek dochodowy na ogólnych zasadach lub w innej formie niż karta podatkowa albo którzy w roku podatkowym rozpoczęli działalność, nie stosuje się powyższych zwolnień w okresie przed doręczeniem decyzji ustalającej opodatkowanie w formie karty podatkowej, nie dłuższym jednak niż cztery miesiące. Kwoty podatku dochodowego zapłacone w okresie przed doręczeniem decyzji ustalającej opodatkowanie w formie karty podatkowej zalicza się na poczet podatku wynikającego z tej decyzji.

Natomiast podatnicy, którzy w roku poprzedzającym rok podatkowy opłacali podatek dochodowy w formie karty podatkowej, są obowiązani, do dnia otrzymania decyzji ustalającej wysokość tego podatku, opłacać podatek dochodowy w formie karty podatkowej, w wysokości stawki określonej w decyzji ustalającej jej wysokość na rok poprzedni. Kwoty podatku dochodowego zapłacone w okresie przed doręczeniem decyzji ustalającej opodatkowanie w formie karty podatkowej zalicza się na poczet podatku wynikającego z tej decyzji.

Obniżenie stawki karty podatkowej

Zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. Nr 144, poz. 930, z późn.zm) podatnikom karty podatkowej przysługują, w określonych sytuacjach, procentowe obniżki stawek tej karty. I tak, stawki karty podatkowej:

1) Określone w części I tabeli obniża się o 20% dla podatników, którzy:

- ukończyli do dnia 1 stycznia roku podatkowego 60 lat życia lub
- są osobami, w stosunku do których, na podstawie odrębnych przepisów, orzeczono co najmniej lekki stopień niepełnosprawności

jeżeli przy prowadzeniu działalności usługowej lub wytwórczo-usługowej (określonej w części I tabeli stanowiącej załącznik nr 3 do ustawy), z wyjątkiem prowadzenia parkingów, nie zatrudniają pracowników, w tym również członków rodziny pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym z podatnikiem, nie licząc małżonka.

2) Określone w części V tabeli obniża się o 20% dla podatników, którzy:

- ukończyli do dnia 1 stycznia roku podatkowego 60 lat życia lub
- są osobami, w stosunku do których, na podstawie odrębnych przepisów, orzeczono co najmniej umiarkowany lub lekki stopień niepełnosprawności

jeżeli przy prowadzeniu działalności w zakresie usług transportowych nie zatrudniają pracowników i członków rodziny.

3) Określone w części I tabeli obniża się dla podatników, którzy zatrudniają pracowników będących osobami, w stosunku do których, na podstawie odrębnych przepisów, orzeczono co najmniej lekki stopień niepełnosprawności, o 10% na każdą osobę, przy czym obniżka stawki nie dotyczy pracowników zatrudnionych wyłącznie przy:

- sprzedaży wyrobów,
- przyjmowaniu zleceń na usługi,
- utrzymywaniu czystości w zakładzie,
- prowadzeniu kasy i księgowości,
- kierowców i konwojentów,

jeśli podatnik określił na piśmie zakres czynności tych pracowników.

Na wniosek podatnika naczelnik urzędu skarbowego może dodatkowo obniżyć stawkę karty podatkowej określoną w części I tabeli w przypadkach szczególnie uzasadnionych - w stosunku do wyżej wymienionych podatników, a także może obniżyć stawkę karty podatkowej określoną w części I tabeli, jeżeli rozmiar działalności podatnika, przy zatrudnieniu nie przekraczającym jednego pracownika, wskazuje na to, że określona w tabeli stawka byłaby oczywiście za wysoka.

W przypadku gdy podatnik prowadzi działalność wymienioną w art. 23 ust. 1 pkt 2-5 i pkt 8-11 oraz w art. 23 ust. 1a ustawy, tj. działalność:

- usługową w zakresie handlu detalicznego żywnością, napojami, wyrobami tytoniowymi oraz kwiatami, z wyjątkiem napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5% - w warunkach określonych w części II tabeli,
- usługową w zakresie handlu detalicznego artykułami nieżywnościowymi - w warunkach określonych w części III tabeli, z wyjątkiem handlu paliwami silnikowymi, środkami transportu samochodowego, częściami i akcesoriami do pojazdów mechanicznych, ciągnikami rolniczymi i motocyklami oraz z wyjątkiem handlu artykułami nieżywnościowymi objętego koncesjonowaniem,
- gastronomiczną - jeżeli nie jest prowadzona sprzedaż napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5% - w warunkach określonych w części IV tabeli,
- w zakresie usług transportowych wykonywanych przy użyciu jednego pojazdu - w warunkach określonych w części V tabeli,
- w wolnych zawodach, polegającą na świadczeniu usług w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego - w warunkach określonych w części VIII tabeli,
- w wolnych zawodach, polegającą na świadczeniu przez lekarzy weterynarii usług weterynaryjnych, w tym również sprzedaż preparatów weterynaryjnych wymienionych w pozycjach: 24.42.13-60, 24.42.21-65, 24.42.21-69, 24.42.23-40 ex oraz 24.41.51-90.19 Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług, w związku ze świadczonymi usługami - w warunkach określonych w części IX tabeli,
- w zakresie opieki domowej nad dziećmi i osobami chorymi - w warunkach określonych w części X tabeli,
- w zakresie usług edukacyjnych, polegającą na udzielaniu lekcji na godziny - w warunkach określonych w części XI tabeli,
- rolniczą,

w rozmiarach wskazujących na to, że określone w częściach II-V i VIII-XII tabeli stawki byłyby oczywiście nieodpowiednie, stawki te mogą być na wniosek podatnika lub z urzędu obniżone lub podwyższone, jednak nie więcej niż o 50%.

Podatnikom, którzy przy równoczesnym zatrudnieniu na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy wykonują usługi i nie zatrudniają pracowników oraz osób, o których mowa w art. 25 ust. 6 ustawy, stawki karty podatkowej określone w części I tabeli obniża się o 80%, przy czym podatnicy ci nie mogą równocześnie korzystać z wyżej wymienionych obniżek.

Przepisy dotyczące obniżek stawek karty podatkowej (o 20% i do 50%) stosuje się odpowiednio do podatników, którzy przed dniem 1 września 1997 r. uzyskali orzeczenia o zakwalifikowaniu do jednej z trzech grup inwalidzkich przez organy działające na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym i o ubezpieczeniu społecznym.

Obniżenie podatku o kwotę składki na ubezpieczenie zdrowotne

Podatek dochodowy w formie karty podatkowej, wynikający z decyzji podatnik obniża o kwotę składki na ubezpieczenie zdrowotne opłaconej w roku podatkowym, zgodnie z przepisami o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, o ile nie została odliczona od podatku dochodowego. Zasadę tę stosuje się również do podatników prowadzących działalność podlegającą opodatkowaniu w formie karty podatkowej w formie spółki cywilnej.

Kwota składki na ubezpieczenie zdrowotne, o którym mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, o którą pomniejsza się kartę podatkową, nie może przekroczyć 7,75% podstawy wymiaru tej składki, określonej w odrębnych przepisach. Wysokość wydatków na ubezpieczenie zdrowotne ustala się na podstawie dokumentów stwierdzających ich poniesienie.

Zwolnienie z VAT

Podatnicy karty podatkowej, podobnie jak inni prowadzący działalność opodatkowani podatkiem dochodowym w innych formach, zachowali zwolnienie z podatku od towarów i usług na zasadach ogólnych, a mianowicie zwalnia się od podatku VAT podatników, u których wartość sprzedaży opodatkowanej nie przekroczyła łącznie w poprzednim roku podatkowym kwoty wyrażonej w złotych odpowiadającej równowartości 10 000 euro (do wartości sprzedaży nie wlicza się kwoty podatku). Dotyczy to oczywiście nie tylko kontynuujących działalność, ale również rozpoczynających ją w ciągu roku – kwota limitu jest liczona wtedy w proporcji do okresu prowadzenia działalności.

Obowiązki podatników karty podatkowej

Podatnicy karty podatkowej są obowiązani:

- 1) wydawać na żądanie klienta rachunki i faktury, o których mowa w odrębnych przepisach, stwierdzające sprzedaż wyrobu, towaru lub wykonanie usługi, oraz przechowywać w kolejności numerów kopie tych rachunków i faktur w okresie pięciu lat podatkowych, licząc od końca roku, w którym wystawiono rachunek lub fakturę,
 - 2) prowadzić i przechowywać księżkę ewidencji zatrudnienia pracowników, w tym również:
 - osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę nakładczą oraz członków rodziny mających inne niż podatnik miejsce pobytu stałego lub czasowego,
 - członków rodziny pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym z podatnikiem, a w razie gdy działalność prowadzona jest przez wspólników - członków rodziny wspólników,
 - pracowników zatrudnionych wyłącznie przy sprzedaży wyrobów, przyjmowaniu zleceń na usługi, utrzymaniu czystości w zakładzie, prowadzeniu kasy i księgowości, kierowców i konwojentów,
 - bezrobotnych absolwentów skierowanych, na podstawie odrębnych przepisów, przez właściwy urząd pracy do odbywania stażu u pracodawcy przez okres nie przekraczający dwunastu miesięcy,
 - zatrudnionych bezrobotnych lub absolwentów - w rozumieniu przepisów o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu - zarejestrowanych w urzędzie pracy.
- Dotyczy to podatników opodatkowanych w formie karty podatkowej, z wyjątkiem prowadzących parkingi. Podatnik jest obowiązany przechowywać ewidencję zatrudnienia w miejscu wykonywania działalności albo w miejscu wskazanym przez podatnika jako jego siedziba, jeżeli działalność jest wykonywana bez posiadania zorganizowanego zakładu,
- 3) w przypadku dokonywania pracownikom wypłat należności ze stosunku pracy, o których mowa w art. 12 ustawy o podatku dochodowym, podatnicy są obowiązani prowadzić karty przychodów,
 - 4) zawiadomić naczelnika urzędu skarbowego:
 - a) o zmianach, jakie zaszły w stosunku do stanu faktycznego podanego w złożonym wniosku o zastosowanie opodatkowania w formie karty podatkowej, które:
 - powodują utratę warunków do opodatkowania w formie karty podatkowej,

- mają wpływ na wysokość podatku dochodowego w formie karty podatkowej, a w szczególności o zmianach: w stanie zatrudnienia, miejsca prowadzenia działalności, rodzaju i zakresu prowadzonej działalności, liczby stanowisk na parkingu oraz liczby i rodzaju urządzeń przy prowadzeniu usług rozrywkowych, liczby godzin przeznaczonych na wykonywanie wolnego zawodu w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego oraz wolnego zawodu w zakresie usług weterynaryjnych, liczby sprzedawanych posiłków domowych, liczby godzin sprawowania opieki domowej nad dziećmi i osobami chorymi, liczby godzin przeznaczonych na udzielanie lekcji,

b) o likwidacji prowadzonej działalności.

5) jeżeli naczelnik urzędu skarbowego stwierdzi brak warunków do zastosowania opodatkowania w formie karty podatkowej i wyda decyzję odmowną podatnik jest obowiązany płacić:

- ryczałt od przychodów ewidencjonowanych (jeżeli spełnia określone warunki), albo
- podatek dochodowy na ogólnych zasadach.

Podatnicy ci, korzystający dotychczas ze zwolnienia od obowiązku prowadzenia ksiąg albo ewidencji, są obowiązani do założenia i prowadzenia właściwych ksiąg albo ewidencji, poczynając od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym została doręczona decyzja odmawiająca im zastosowania opodatkowania w formie karty podatkowej.

6) w przypadku zrzeczenia się zastosowania opodatkowania w formie karty podatkowej podatnik jest obowiązany od pierwszego dnia miesiąca następującego po zrzeczeniu zaprowadzić:

- ewidencję i płacić ryczałt od przychodów ewidencjonowanych (jeżeli spełnia określone warunki), albo
- właściwe księgi i płacić podatek dochodowy na ogólnych zasadach.

Do końca miesiąca, w którym podatnik zrzekł się zastosowania opodatkowania w formie karty podatkowej, jest obowiązany opłacać podatek dochodowy na ogólnych zasadach. W tym przypadku podatnik jest obowiązany wpłacić - w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zrzekł się opodatkowania w formie karty podatkowej - różnicę pomiędzy kwotą podatku dochodowego obliczonego na ogólnych zasadach za okres od początku roku do końca miesiąca, w którym zrzekł się opodatkowania w formie karty podatkowej, a kwotą podatku dochodowego zapłaconego w formie karty podatkowej, w okresie przed zrzeczeniem się opodatkowania w tej formie.

- 7) w sytuacji, gdy podatnik zawiadomi w formie pisemnej naczelnika urzędu skarbowego o utracie warunków do opodatkowania w formie karty podatkowej, jest on obowiązany, poczynając od dnia, w którym nastąpiła utrata tych warunków, zaprowadzić:
- ewidencję i płacić ryczałt od przychodów ewidencjonowanych (jeżeli spełnia określone warunki), albo
 - właściwe księgi - chyba że jest zwolniony od tego obowiązku - i płacić podatek dochodowy na ogólnych zasadach.

W stosunku do podatników podlegających za część roku opodatkowaniu na ogólnych zasadach, za podstawę do ustalenia podatku dochodowego za ten okres przyjmuje się dochód osiągnięty od dnia utraty warunków do opodatkowania w formie karty podatkowej.

8) w przypadku gdy podatnik:

- a) poda we wniosku o zastosowanie opodatkowania w formie karty podatkowej dane niezgodne ze stanem faktycznym, powodujące nieuzasadnione zastosowanie opodatkowania w formie karty podatkowej bądź ustalenie wysokości podatku dochodowego w formie karty podatkowej w kwocie niższej od należnej, lub
- b) prowadzi nierzetelnie (niezgodnie ze stanem faktycznym) ewidencję zatrudnienia bądź, mimo obowiązku, nie prowadzi tej ewidencji, a stwierdzony stan zatrudnienia jest wyższy od zgłoszonego naczelnikowi urzędu skarbowego, lub
- c) nie zawiadomi naczelnika urzędu skarbowego w terminie 7 dni od powstania okoliczności powodujących zmiany, o zmianach powodujących utratę warunków do opodatkowania w formie karty podatkowej albo mających wpływ na podwyższenie wysokości podatku dochodowego w formie karty podatkowej, bądź w zawiadomieniu poda dane w tym zakresie niezgodne ze stanem faktycznym, lub
- d) w rachunku lub fakturze stwierdzających sprzedaż wyrobu, towaru lub wykonanie usługi poda dane istotnie niezgodne ze stanem faktycznym,

naczelnik urzędu skarbowego stwierdza wygaśnięcie decyzji o opodatkowaniu w formie karty podatkowej, a podatnicy są obowiązani płacić podatek dochodowy na ogólnych zasadach za cały rok podatkowy, a także mają obowiązek założenia właściwych ksiąg od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym została doręczona decyzja stwierdzająca wygaśnięcie decyzji ustalającej wysokość podatku dochodowego w formie karty podatkowej.

Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych

Opodatkowaniu ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych podlegają przychody osób fizycznych z pozarolniczej działalności gospodarczej, ustalone na podstawie art. 14 ustawy o podatku dochodowym, w tym również, gdy działalność ta jest prowadzona w formie spółki cywilnej osób fizycznych lub spółki jawnej osób fizycznych.

Obowiązki podatników w zakresie prowadzenia ewidencji

Podatnicy oraz spółki, których wspólnicy są opodatkowani w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, są obowiązani:

- a) posiadać i przechowywać dowody zakupu towarów,
- b) prowadzić wykaz środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych,
- c) prowadzić ewidencję wyposażenia,
- d) prowadzić odrębnie za każdy rok podatkowy ewidencję przychodów.

Obowiązek prowadzenia ewidencji powstaje od dnia, od którego ma zastosowanie opodatkowanie w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych.

Przechowywanie dokumentów

Ewidencję oraz dowody, na podstawie których są dokonywane wpisy do ewidencji, a także dowody zakupu należy przechowywać w miejscu wykonywania działalności lub, jeżeli działalność jest prowadzona w formie spółki, w miejscu wskazanym przez podatnika lub podatników - jako ich siedziba, albo w biurze rachunkowym, któremu zostało powierzone prowadzenie ewidencji.

Jeżeli na zlecenie podatnika prowadzenie ewidencji zostało powierzone biurowi rachunkowemu, podatnik jest obowiązany w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy z biurowi rachunkowym zawiadomić o tym właściwego naczelnika urzędu skarbowego, wskazując w zawiadomieniu nazwę i adres biura oraz miejsce (adres) przechowywania ewidencji i dowodów związanych z jej prowadzeniem.

Skutki braku rzetelnej ewidencji

W przypadku nieprowadzenia ewidencji lub prowadzenia jej niezgodnie z warunkami wymaganymi do uznania jej za dowód w postępowaniu podatkowym, a także w przypadku stwierdzenia istnienia związków gospodarczych podatnika, o których mowa w art. 25 ustawy o podatku dochodowym, organ podatkowy określi wartość niezewidencjonowanego przychodu, w tym również w formie oszacowania. Od tej kwoty organ podatkowy ustala ryczałt, stanowiący pięciokrotność stawek ryczałtu, które byłyby zastosowane do przychodu w przypadku jego ewidencjonowania; ryczałt ten nie może jednak być wyższy niż 75% przychodu.

Spis z natury

Podatnicy są obowiązani sporządzić spis z natury towarów handlowych, materiałów (surowców) podstawowych i pomocniczych, półwyrobów, wyrobów gotowych, braków i odpadków, zwany dalej "spisem z natury", na dzień zaprowadzenia ewidencji oraz na koniec każdego roku podatkowego.

Spis z natury należy sporządzić również w razie zmiany wspólnika lub zmiany umowy spółki, a także na dzień likwidacji działalności. W razie zawiadomienia naczelnika urzędu skarbowego o likwidacji działalności gospodarczej, podatnicy są obowiązani sporządzić również spis rzeczowych składników majątku związanego z wykonywaną działalnością, nie będących środkami trwałymi.

Wycena spisu

Podatnik jest obowiązany dokonać wyceny najpóźniej w terminie 14 dni od dnia zakończenia spisu z natury.

Podatnik wycenia towary i inne składniki majątku objęte spisem z natury według cen zakupu albo według cen rynkowych z dnia sporządzenia spisu, jeżeli są one niższe od cen zakupu, a także gdy nie jest możliwe ustalenie ceny zakupu. Przez cenę zakupu rozumie się cenę, jaką nabywca płaci za zakupione składniki majątku, pomniejszoną o podatek od towarów i usług, podlegający odliczeniu zgodnie z odrębnymi przepisami, a przy imporcie - powiększoną o należne cło i podatek akcyzowy, opłaty wyrównawcze oraz opłaty celne dodatkowe, zaś w przypadku otrzymania składnika majątku w drodze darowizny lub spadku - wartość odpowiadającą cenie zakupu takiego samego lub podobnego składnika.

Podatnik jest obowiązany wpisać do ewidencji spis z natury według poszczególnych rodzajów jego składników lub w jednej pozycji (sumie), jeżeli na podstawie spisu zostało sporządzone odrębne szczegółowe zestawienie poszczególnych jego składników. Zestawienie to powinno być przechowywane łącznie z ewidencją.

Podatnicy decydujący się na korzystanie z opodatkowania zryczałtowanego generalnie nie mają możliwości odliczania kosztów uzyskania przychodu. Przepisy ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. 98.144.930) oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. 00.14.176; dalej updof) wprowadzają jednak pewne, ściśle określone, odliczenia przysługujące tym podatnikom.

Zwolnienia przedmiotowe

Na mocy art. 10 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym opłacający podatek zryczałtowany może skorzystać z wybranych zwolnień przedmiotowych. I tak, zwolnione z opodatkowania są:

- 1) dochody uzyskane z wynajmu pokoi gościnnych, w budynkach mieszkalnych położonych na terenach wiejskich w gospodarstwie rolnym, osobom przebywającym na wypoczynku oraz dochody uzyskane z tytułu wyżywienia tych osób, jeżeli liczba wynajmowanych pokoi nie przekracza 5 (art. 21 ust. 1 pkt 43 updof),
- 2) dochody otrzymane przez podatnika, jeżeli:
 - a) pochodzą od rządów państw obcych, organizacji międzynarodowych lub międzynarodowych instytucji finansowych ze środków bezzwrotnej pomocy, w tym ze środków programów ramowych badań, rozwoju technicznego i prezentacji Unii Europejskiej i z programów NATO, przyznanych na podstawie jednostronnej deklaracji lub umów zawartych z tymi państwami, organizacjami lub instytucjami przez Radę Ministrów, właściwego ministra lub agencje rządowe, w tym również w przypadkach, gdy przekazanie tych środków jest dokonywane za pośrednictwem podmiotu upoważnionego do rozdzielania środków bezzwrotnej pomocy oraz
 - b) podatnik bezpośrednio realizuje cel programu finansowanego z bezzwrotnej pomocy; zwolnienie nie ma zastosowania do dochodów osób fizycznych, którym podatnik bezpośrednio realizujący cel programu zleca - bez względu na rodzaj umowy - wykonanie określonych czynności w związku z realizowanym przez niego programem (art. 21 ust. 1 pkt 46 updof),
- 3) dotacje z budżetu państwa otrzymane na dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych w ramach programu SAPARD (art. 21 ust. 1 pkt 47a updof),

- 4) kwoty otrzymane od agencji rządowych, jeżeli agencje te otrzymały środki na ten cel z budżetu państwa (art. 21 ust. 1 pkt 47c updof),
- 5) oprocentowanie otrzymane w związku ze zwrotem nadpłaconych zobowiązań podatkowych i innych należności budżetowych, zwrotu różnicy podatku od towarów i usług, w rozumieniu odrębnych przepisów (art. 21 ust. 1 pkt 111 updof),
- 6) wartość otrzymanych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych oraz wartość świadczeń rzeczowych (w naturze) finansowanych lub współfinansowanych ze środków budżetu państwa, jednostek samorządu terytorialnego, ze środków agencji rządowych lub ze środków pochodzących od rządów państw obcych, organizacji międzynarodowych lub międzynarodowych instytucji finansowych, w ramach rządowych programów (art. 21 ust. 1 pkt 114 updof),
- 7) wkład własny podmiotu publicznego, otrzymany przez partnera prywatnego w przypadku umowy zawartej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz. U. 05.169.1420). Wkład własny podmiotu publicznego polega na sfinansowaniu części kosztów realizacji przedsięwzięcia, w tym dopłaty do usług partnera prywatnego w ramach przedsięwzięcia, na wniesieniu przedsiębiorstwa, nieruchomości lub rzeczy ruchomej, licencji i innych wartości niematerialnych lub prawnych służących przedsięwzięciu (art. 4 pkt 6 ustawy o partnerstwie publiczno-prywatnym). Zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 122 w związku z art. 21 ust. 19 ustawy o podatku dochodowym odliczeniu z tego tytułu nie podlegają jednak środki stanowiące zwrot wydatków poniesionych na realizację zadania publicznego lub przedsięwzięcia będącego przedmiotem umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym przez partnera prywatnego lub za jego pośrednictwem oraz środki przeznaczone na nabycie udziałów lub akcji w spółce handlowej,
- 8) wartość świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń otrzymanych od osób zaliczonych do I i II grupy podatkowej w rozumieniu przepisów o podatku od spadków i darowizn (art. 21 ust. 1 pkt 125 updof), a mianowicie zgodnie z art. 14 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2004 r. Nr 142, poz. 1514, z późn. zm.):
 - do grupy I zalicza się: małżonka, zstępnych, wstępnych, pasierba, zięcia, synową, rodzeństwo, ojczyma, macochę i teściów,
 - do grupy II zalicza się: zstępnych rodzeństwa, rodzeństwo rodziców, zstępnych i małżonków pasierbów, małżonków rodzeństwa i rodzeństwo małżonków, małżonków rodzeństwa małżonków, małżonków innych zstępnych.

Wspomniane zwolnienie nie ma zastosowania do świadczeń otrzymywanych na podstawie stosunku pracy, pracy nakładczej lub na podstawie umów będących podstawą uzyskiwania przychodów zaliczonych do źródła, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 updof (działalność wykonywana osobiście).

Przy czym należy pamiętać, że wartość powyższych świadczeń obliczamy zgodnie z art. 11 ust. 2-2b updof, tj.:

- a) wartość pieniężną świadczeń w naturze określa się na podstawie cen rynkowych stosowanych w obrocie rzeczami lub prawami tego samego rodzaju i gatunku, z uwzględnieniem w szczególności ich stanu i stopnia zużycia oraz czasu i miejsca ich uzyskania,
 - b) wartość pieniężną innych nieodpłatnych świadczeń ustala się:
 - jeżeli przedmiotem świadczenia są usługi wchodzące w zakres działalności gospodarczej dokonującego świadczenia - według cen stosowanych wobec innych odbiorców,
 - jeżeli przedmiotem świadczeń są usługi zakupione - według cen zakupu,
 - jeżeli przedmiotem świadczeń jest udostępnienie lokalu lub budynku - według równowartości czynszu, jaki przysługiwałby w razie zawarcia umowy najmu tego lokalu lub budynku,
 - w pozostałych przypadkach - na podstawie cen rynkowych stosowanych przy świadczeniu usług lub udostępnianiu rzeczy lub praw tego samego rodzaju i gatunku, z uwzględnieniem w szczególności ich stanu i stopnia zużycia oraz czasu i miejsca udostępnienia,
 - c) jeżeli świadczenia są częściowo odpłatne, przychodem podatnika jest różnica pomiędzy wartością tych świadczeń, ustaloną według zasad określonych powyżej w lit. a lub b, a odpłatnością ponoszoną przez podatnika.
- 9) dotacje, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, otrzymane z budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Odliczenia od dochodu

Podatnik opłacający ryczałt od przychodów ewidencjonowanych może odliczyć od przychodów, określone w art. 26 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, następujące wydatki (jeżeli nie zostały odliczone od dochodu lub nie zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodów):

- 1) składki na ubezpieczenia społeczne zapłacone przez podatnika bądź potrącone przez płatnika,
- 2) dokonane w roku podatkowym zwroty nienależnie pobranych świadczeń, które uprzednio zwiększyły dochód podlegający opodatkowaniu, w kwotach uwzględniających pobrany podatek dochodowy, jeżeli zwroty te nie zostały potrącone przez płatnika,
- 3) wydatki na cele rehabilitacyjne oraz wydatki oraz wydatki związane z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych, poniesionych w roku podatkowym przez podatnika będącego osobą niepełnosprawną lub podatnika, na którego utrzymaniu są osoby niepełnosprawne,
- 4) wydatki poniesione przez podatnika z tytułu użytkowania sieci Internet w lokalu (budyunku) będącym miejscem zamieszkania podatnika w wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 760 zł,
- 5) darowizny przekazane na cele:
 - a) określone w art. 4 ustawy o działalności pożytku publicznego, organizacjom, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 tej ustawy, lub równoważnym organizacjom określonym w przepisach regulujących działalność pożytku publicznego obowiązujących w innym niż Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, prowadzącym działalność pożytku publicznego w sferze zadań publicznych, realizującym te cele;
 - b) kultu religijnego;
 - c) krwiodawstwa realizowanego przez honorowych dawców krwi zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi, w wysokości ekwiwalentu pieniężnego za pobraną krew określonego przepisami wydanymi na podstawie art. 11 ust. 2 tej ustawy;- w wysokości dokonanej darowizny, nie więcej jednak niż kwoty stanowiącej 6 % dochodu.

Możliwość skorzystania z każdego z tych odliczeń uzależniona jest od spełnienia określonych w przepisach ustawy warunków.

Możliwość rozliczenia straty

Podatnicy korzystający z ryczałtu ewidencjonowanego są uprawnieni do rozliczenia straty poniesionej w związku z wykonywaniem działalności gospodarczej (art. 11 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym). Zgodnie z przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (art. 9 updof) o wysokość straty ze źródła przychodów można obniżyć dochód uzyskany z tego źródła w najbliższych kolejno po sobie następujących 5 latach podatkowych (wysokość obniżenia w którymkolwiek z lat nie może przekroczyć 50% kwoty tej straty).

Dochodu nie można obniżyć o wysokość straty pochodzącej z odpłatnego zbycia rzeczy i praw majątkowych, oraz ze źródeł przychodów, z których dochody są wolne od podatku dochodowego (art. 9 ust. 3a updof).

Uwaga: Jeżeli podatnik uzyskuje przychody opodatkowane różnymi stawkami, i dokonuje odliczeń od przychodów, odliczeń tych dokonuje od każdego rodzaju przychodu w takim stosunku, w jakim w roku podatkowym pozostają poszczególne przychody opodatkowane różnymi stawkami w ogólnej kwocie przychodów.

Odliczenia od podatku zryczałtowanego

Po obliczeniu podatku zgodnie z zasadami wyznaczonymi przez ustawę o zryczałtowanym podatku dochodowym podatnik może pomniejszyć wyliczoną kwotę ryczału ewidencjonowanego o niektóre odliczenia. Przepisy tej ustawy (art. 13), odwołując się do regulacji ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (art. 27b updof), przewidują, że ryczałt ewidencjonowany ulega w pierwszej kolejności obniżeniu o opłaconą przez podatnika składkę na powszechne ubezpieczenie zdrowotne (o ile nie została ona odliczona od podatku dochodowego), przy czym kwota składki, o którą zmniejsza się podatek, nie może przekroczyć 7,75% podstawy wymiaru tej składki (art. 27b ust. 2 updof). Kwotę składki na ubezpieczenie zdrowotne określają przepisy ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Przykład:

Pan Z. z tytułu wykonywania wolnego zawodu uzyskał w miesiącu lutym 2007 r. 3.000 zł netto. Od dochodu tego odliczono 543,75 zł z tytułu poszczególnych ubezpieczeń społecznych. Przychód podlegający opodatkowaniu wynosi 2.456,25 zł (3.000 zł – 543,75 zł = 2.456,25 zł). Na mocy art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym ryczałt w tym wypadku wynosi 20%, a w naszym przykładzie wynosi on 491,20 zł (2.456 zł x 20% = 491,20 zł). Składka na ubezpieczenie zdrowotne od stycznia 2007 r. wynosi (zgodnie z przepisami wspomnianej ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych) 9% określonej podstawy wymiaru składki. I tak, składka na ubezpieczenie zdrowotne w lutym 2007 r. wynosi 177,36 zł. Jednakże obniżenie ryczału z tytułu opłacenia składki na ubezpieczenie zdrowotne nie może przekroczyć 7,75% podstawy wymiaru tej składki (jak podano wyżej). W naszym przykładzie ryczałt ulega obniżeniu o 152,73 zł i po zaokrągleniu wynosi 338 zł (491,20 zł – 152,73 zł = 338,47 zł).

Księga przychodów i rozchodów

Opodatkowanie na **zasadach ogólnych** (w odróżnieniu od zryczałtowanych form opodatkowania gdzie nie ustala się dochodu) charakteryzuje się tym, że wysokość podatku zależy od **faktycznie uzyskanych dochodów**, rozumianych jako nadwyżka sumy przychodów z tego źródła nad kosztami uzyskania przychodów osiągniętych w roku podatkowym.

Istnieją dwa szczególne sposoby ustalenia dochodu z działalności gospodarczej w zależności od przyjętej formy ustalenia podstawy opodatkowania. Są to:

- **księga przychodów i rozchodów**, dla podatnika, którzy nie skorzystali z zryczałtowanych form opodatkowania (ryczałt od przychodów od przychodów ewidencjonowanych, karta podatkowa) i których przychód w roku poprzednim nie przekroczył 800 tys. EURO,
- **księgi rachunkowe** dla których przychód w roku poprzednim nie przekroczył równowartości 800 tys. EURO.

Podatkowa księga przychodów i rozchodów jest uproszczonym urządzeniem księgowym, które zostało przewidziane wyłącznie dla celów podatkowych, na podstawie której dokonuje się ustalenia podstawy opodatkowania. Księga prowadzona jest w sposób określony w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 1999 r. w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów. Księgę podatnik zakłada sam wg wzoru określonego w załączniku do wyżej wymienionego rozporządzenia.

Na kim spoczywa obowiązek prowadzenia księgi przychodów i rozchodów?

Przepisy prawa podatkowego nakładają **obowiązek prowadzenia księgi** przychodów i rozchodów na:

- **osoby fizyczne** prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą,
- **spółki cywilne** osób fizycznych wykonujących pozarolniczą działalność gospodarczą, w tym również działalność w zakresie wolnych zawodów,
- osoby wykonujące działalność na podstawie **umów agencyjnych i umów na warunkach zlecenia**,
- prowadzących **działy specjalne produkcji rolnej**, jeżeli osoby te zgłosiły zamiar prowadzenia tych ksiąg.

Wyłączenie od obowiązku prowadzenia ksiąg

Obowiązek prowadzenia księgi **nie dotyczy:**

- osób, które prowadzą księgi rachunkowe,
- osób, które opłacają podatek dochodowy w formach zryczałtowanych, na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (**ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, krata podatkowa**),
- osób, które wykonują wyłącznie usługi przewozu osób i towarów taborem konnym,
- osób, które wykonują wolny zawód adwokata wyłącznie w zespole adwokackim,
- osób, które dokonują sprzedaży środków trwałych po likwidacji działalności,
- rolników prowadzących gospodarstwo rolne bez zatrudnienia w nim pracowników, członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych oraz pracowników rolnych wykonujących - osobiście lub z udziałem członków rodziny pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym - działalność gospodarczą, jeżeli łączny przychód osiągany z tej działalności nie przekracza 8.200 zł w roku podatkowym.

Dla oceny czy podatnicy mają prawo prowadzić księgę przychodów i rozchodów istotne znaczenie ma **rozmiar przychodów osiągniętych w roku poprzednim**. Dzieje się tak dlatego, że przepisy prawa (ustawa o rachunkowości) nakładają na podatników, których przychody w roku poprzednim przekroczyły równowartość 800 tys. EURO obowiązek prowadzenia ksiąg rachunkowych, co automatycznie wyłącza możliwość prowadzenia księgi przychodów i rozchodów. Natomiast prawo do prowadzenia księgi przychodów i rozchodów mają z kolei ci podatnicy, którzy przychody w roku poprzednim były niższe niż równowartość 800 tys. EURO.

Prowadzenie księgi przychodów i rozchodów wyłącza opodatkowanie w formie zryczałtowanej: ryczałt od przychodów ewidencjonowanych i karta podatkowa. Należy tym miejscu podkreślić, że obie te formy wymagają zachowania określonych warunków, dotyczących np. wysokości przychodów, rodzaju działalności itp. Ma to o tyle znaczenie, że podmioty, które tych warunków nie spełnią będą musiały rozliczać się na zasadach ogólnych, a tym samym prowadzić księgę przychodów i rozchodów lub księgi rachunkowe. I tak dla przykładu prowadzący apteki, wykonujący wolne zwody, świadczący usługi w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych, prowadzących działalność w zakresie udzielaniu pożyczek pod zastaw, a także działalność w zakresie obrotu dewizami, oraz podmioty, które osiągnęły w roku poprzednim przychód przekraczający 426.400 zł (są to podmioty, którym nie przysługuje ryczałt od przychodów ewidencjonowanych) są obowiązane do rozliczania się na zasadach ogólnych, a więc prowadzenia książki przychodów i rozchodów lub ksiąg rachunkowych.

Zwolnienie przez urząd skarbowy.

W wypadkach uzasadnionych szczególnymi okolicznościami, zwłaszcza takimi, jak: rodzaj i rozmiar wykonywanej działalności, wiek oraz stan zdrowia, urząd skarbowy na wniosek podatnika może zwolnić go od obowiązku prowadzenia księgi, jak również od poszczególnych czynności z zakresu prowadzenia księgi. Wniosek musi być złożony co najmniej na 30 dni przed rozpoczęciem miesiąca, od którego zwolnienie miałyby być zastosowane, a w razie rozpoczęcia wykonywania działalności lub powstania obowiązku prowadzenia księgi w ciągu roku podatkowego - w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia tej działalności lub powstania obowiązku prowadzenia księgi.

źródło: www.podatki.hoga.pl